

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 1212-123

Chișinău

«15» iulie 2014

**Biroul Permanent
al Parlamentului
Republicii Moldova**

Se prezintă Avizul la proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (inițiativa legislativă nr.281 din 9 iulie 2014), aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.553 din 14 iulie 2014.

*Anexă: hotărîrea Guvernului în limbile română și rusă – 2 ex. – 4 file;
Avizul la proiectul de lege în limba română – 6 file.*

Secretar general al Guvernului

Victor BODIU

*Ex. lu. Cebanu;
tel. 250-313.*

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.O.P. Nr.	1448
«15»	07
Ora	14

**Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova**

**Telefon:
+ 373-22-250104**

**Fax:
+ 373-22-242696**

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr. 553

din 14 iulie 2014

Chișinău

**Cu privire la aprobarea Avizului la proiectul de lege
pentru modificarea și completarea unor acte legislative**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul la proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Prim-ministru

IURIE LEANCĂ

Contrasemnează:

Ministrul justiției

Oleg Efrim

Aprobat
prin Hotărîrea Guvernului nr. 553
din 14 iulie 2014

AVIZ
la proiectul de lege pentru modificarea și completarea
unor acte legislative

Guvernul a examinat proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă (nr. 281 din 9 iulie 2014) de către un grup de deputați în Parlament, și avizează favorabil proiectul, cu următoarele observații și propuneri.

I. La articolul II din proiect – Legea nr. 753-XIV din 23 decembrie 1999 privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova:

1. La articolul 7¹:

a) Norma propusă la alin. (8) lit. d) este una defectuoasă și va permite aplicarea sa abuzivă.

În condițiile în care mandatul de securitate vizează măsuri speciale de investigații care pot fi realizate doar cu autorizarea instanței de judecată, deducem că acestea poartă un caracter invaziv sporit în drepturile fundamentale ale omului și cetățeanului. Astfel, este imperios ca prevederile care reglementează condițiile de autorizare și realizare a măsurilor speciale de investigații să aibă un caracter previzibil, univoc și limitativ. În acest sens, menționăm că reglementările în domeniu stabilesc că măsurile speciale de investigații se efectuează față de persoanele care au săvârșit sau care au anumite tangențe cu pregătirea, săvârșirea, favorizarea sau tănuirea faptei social-periculoase. Aceasta înseamnă că, la momentul solicitării autorizării măsurii speciale de investigații, trebuie să fie prezentate probe care demonstrează cele relevate anterior.

În cazul normei indicate supra, mandatul de securitate va putea fi emis în privința unei persoane despre care nu se știe cu siguranță, dacă are sau nu legături cu tănuirea făptuitorului. Or, anterior solicitării autorizării și autorizării măsurii speciale de investigații în privința unei persoane, este necesar să existe o anumită certitudine că supunerea persoanei unei astfel de măsuri „va duce”, dar nu „va putea duce”, la realizarea scopului urmărit.

Amintim că unul dintre obiectivele noului cadru legislativ privind activitatea specială de investigații a fost tocmai excluderea normelor cu un caracter prea larg și imprevizibil pentru aplicarea acestora precum cea propusă la art. 7¹ alin. (8) lit. d).

În consecință, se propune excluderea normei de la lit. d) din proiect;

b) la alin. (11), trimiterea la alin. (9) din penultima propoziție urmează a fi substituită prin trimiterea la alin. (10), întrucât procedura de contestare cu recurs

a încheierii judecătorului privind refuzul emiterii mandatului de securitate este reglementată anume de alin. (10) al articolului respectiv.

2. Norma de la art. 7² alin. (4) urmează a fi revizuită în sensul stabilirii legăturii logice dintre două proceduri – procedura de solicitare a autorizării de neinformare a persoanei despre faptul supunerii acesteia măsurii speciale de investigații și procedura de constare a refuzului autorizării de neinformare, în speță, în partea ce se referă la subiectul cu drept de solicitare a autorizării și de cel de contestare a refuzului acestei autorizări.

Astfel, menționăm că, în cazul în care dreptul de a solicita instanței autorizarea de neinformare a persoanei îl are ofițerul investigație, tot acesta trebuie să fie și cel care are dreptul de a contesta refuzul instanței în a autoriza neinformarea.

Stabilirea procurorului ca subiect cu drept de contestare a refuzului de autorizare este nejustificat și contrar unei structuri raționale a raporturilor care apar în instanță în contextul acestei proceduri. Afirmarea este susținută de faptul că procedura de contestare a refuzului judecătorului de autorizare derivă direct din procedura de solicitare a autorizării. Așadar, subiectul care are dreptul de a solicita, are și dreptul de a contesta refuzul solicitării, dar în nici un caz un subiect terț, care nu are tangențe cu obiectul procedurilor în cauză.

Totodată, avînd în vedere că procurorul apare doar în calitate de subiect cu dreptul la informare despre solicitarea de autorizare a neinformării persoanei, acesta nu are cum să apară ca subiect cu drept de contestare a refuzului judecătorului de autorizare.

Generalizînd cele relevate mai sus, se propune de a substitui, în propoziția a treia a alin. (4) al art. 7¹, cuvîntul „procuror” prin cuvintele „ofițerul de investigații”. Eventual, mecanismul ar putea fi schimbat, astfel încît dreptul de constare a refuzului de autorizare să fie acordat atît ofițerului de investigații, cît și procurorului.

II. La articolul III din proiect – Codul penal al Republicii Moldova, nr.985-XV din 18 aprilie 2002

1. Norma propusă la art. 178 alin. (3) lit. d) se propune de a fi exclusă din textul alin. (3), întrucît nu se încadrează organic nici din perspectiva obiectului de reglementare și nici din perspectiva gradului de pericol social în lista scopurilor prevăzute de normele de la lit. a)-c) ale alineatului. Totodată, norma comportă un caracter vag, întrucît expresia „perturbarea activității legale” este una ambiguă, lăsînd loc pentru aplicarea acesteia în cazul unor interferențe neînsemnate, care nu ar justifica aplicarea răspunderii penale.

2. La art. 337¹ se propune a revizui sau de a explica expresia „activitate dușmănoasă”, pentru a oferi normei claritate și previzibilitate și pentru a nu permite aplicarea arbitrară a acesteia.

3. La art. 340¹:

a) titlul articolului nu corespunde conținutului acestuia. Astfel, titlul indică în calitate de obiect juridic doar integritatea și inviolabilitatea teritorială, iar dispoziția alin. (1) reglementează în calitate de obiect juridic regimul constituțional, suveranitatea, independența și integritatea teritorială ale Republicii Moldova.

În contextul celor relevate anterior, precum și în temeiul prevederilor art. 25 alin. (2) din Legea nr 780-XV din 27 decembrie 2001 privind actele legislative, care urmează să fie aplicate prin analogie, titlul articolului urmează să fie revizuit, astfel încât să exprime cu claritate obiectul de reglementare al acestuia;

b) dispoziția de la alin. (1) este în contradicție cu prevederile art. 142 din Constituția Republicii Moldova, în partea ce vizează regimul constituțional (implicit, caracterul unitar), suveranitatea și independența Republicii Moldova. Or, conform prevederilor art. 142 din Constituție, prevederile acesteia ce vizează „caracterul suveran, independent și unitar al statului... pot fi revizuite numai cu aprobarea lor prin referendum”.

Astfel, în cazul aplicării dispoziției art. 340¹ alin. (1) în redacția propusă în proiect (care are un caracter de interdicție absolută), sub incidența legii penale vor cădea și persoanele care vor iniția, cu respectarea prevederilor Constituției și ale Codului electoral, un referendum ce va urmări modificarea prevederilor constituționale sus-numite.

Pentru a evita o astfel de situație, se propune completarea dispoziției respective cu prevederi care indică expres că urmează să fie sancționate penal acțiunile îndreptate spre schimbarea regimului constituțional, subminarea, suprimarea sau lichidarea suveranității, independenței sau integrității teritoriale a Republicii Moldova, contrar prevederilor Constituției Republicii Moldova. Totodată, se impune o concretizare exactă a faptelor (acțiunilor, inacțiunilor) care, fiind îndreptate spre schimbarea regimului constituțional, subminarea, suprimarea sau lichidarea suveranității, independenței sau integrității teritoriale a Republicii Moldova, urmează să fie sancționate penal;

c) sancțiunea de la alin. (1) nu corespunde rigorilor statuate de Codul penal al Republicii Moldova. Utilizarea expresiei „și/sau” este inadmisibilă la formularea sancțiunii penale, întucît lipsește norma de previzibilitate și încalcă principiul egalității în fața legii, lăsînd loc unor aplicări abuzive, discreționare și, în consecință, discriminatorii. În susținerea celor expuse, atenționăm că aplicarea închisorii odată ca sancțiune alternativă, iar altădată ca sancțiune principală obligatorie, de rînd cu sancțiunea amenzii, prezintă un decalaj mult prea mare între limitele sancțiunii, *per ansamblu*, pentru faptele de la alin. (1).

Remarcăm faptul că nici o sancțiune din Codul penal nu utilizează expresia „și/sau”. Astfel, reieșind din cele expuse mai sus, precum și din considerente de tehnică legislativă, se propune revizuirea sancțiunii de la alin. (1) în sensul alegerii uneia dintre conjuncții – „și” ori „sau” – pentru utilizare în textul sancțiunii. Alegerea urmează să pornească de la intenția autorilor: de a

sanționa fapta cu aplicarea a două pedepse principale (în acest caz utilizând construcția „și cu”) sau de a sanționa fapta cu una dintre pedepsele alternative (utilizând construcția „sau cu”);

d) sancțiunea prevăzută pentru faptele de la alin. (4) este una excesivă în partea ce se referă la limita minimă a sa, fapt pentru care se recomandă de a fi revizuită.

Stabilirea sancțiunii penale trebuie realizată atît cu respectarea principiului proporționalității, cît și prin comparație cu alte fapte din aceeași categorie. Astfel, se observă că pentru faptele de la art. 339 alin. (2) – de uzurpare a puterii de stat care a provocat decesul unei persoane – legiuitorul a prevăzut în calitate de sancțiune închisoarea de la 12 la 20 de ani. O sancțiune similară este prevăzută și pentru faptele de la art. 337, 338 – infracțiuni din aceeași categorie, cu un grad de pericol social similar. În consecință, se consideră că limita minimă de „15 ani” propusă de autorii proiectului este nejustificată.

Totodată, menționăm că stabilirea sancțiunii pentru fapta în forma ei agravată trebuie să pornească de la sancțiunea stabilită pentru fapta principală (adică de la una din cele prevăzute la alin. (1) al art. 340¹).

Examinînd sancțiunea pentru fapta principală, care este sancționată cu amendă de la 500 la 1000 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 6 ani, conchidem că autorii proiectului au apreciat infracțiunea ca fiind una gravă. În același context, menționăm că infracțiunea de la art. 339 alin. (1) (care are un obiect juridic dintr-o categorie similară cu obiectul juridic al art. 340¹) a fost apreciată de legiuitor ca fiind o infracțiune deosebit de gravă, întrucît aceasta se pedepsește cu închisoarea de la 10 la 15 ani, fapt ce justifică quantumul stabilit pentru fapta de la art. 339 alin. (2).

Un alt aspect ce necesită a fi remarcat este că decesul reglementat la alin. (4) este o consecință cauzată din imprudență, fapt care trebuie să fie luat în considerare la stabilirea amenzii. Spre exemplu, pentru lipsirea de viață din imprudență (art. 149 din Codul penal) este prevăzută sancțiunea închisorii în proporții de doar pînă la 3 ani sau, pentru forma ei agravată – de la 2 la 6 ani.

În concluzie, menționăm că, luînd în considerare principiul proporționalității, sancțiunea pentru fapta principală și faptul că survenirea decesului este un rezultat al imprudenței, dar nu al intenției, sancțiunea de la alin. (4) al art. 340¹ este necesar de a fi revizuită în vederea micșorării ambelor limite ale acesteia.

3. La art. 341 alin. (1) lit. b), propunem revizuirea formulării, astfel încît să fie clar că nu vor cădea sub incidența acesteia faptele care au ca scop afectarea integrității teritoriale prin mijloace legale, cum ar fi situațiile reglementate de Legea nr. 344-XIII din 23 decembrie 1994 privind statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz-Yeri). Or conceptul de integritate teritorială a statului ar putea fi interpretat atît prin menținerea frontierelor în limitele existente, cît și

prin menținerea hotarelor unităților administrativ-teritoriale în cadrul acestor frontiere.

III. La art. IV din proiect – Legea nr. 54-XV din 21 februarie 2003 privind contracararea activității extremiste

1. La art. 4 alin. (4) se propune completarea normei în final cu cuvintele „, în condițiile legii”, fapt ce va asigura executarea uniformă a cadrului normativ existent privind atât activitatea autorităților indicate, cât și folosirea Armatei Naționale, în special a prevederilor art. 87 din Constituția Republicii Moldova și art. 32 și 33 din Legea nr.345-XV din 25 iulie 2003 cu privire la apărarea națională.

2. La art. 8 se propune revizuirea conținutului acestuia în vederea substituirii subiectului în sarcina căruia urmează a fi pusă obligația de blocare a accesului la rețelele și/sau serviciile de comunicații electronice. Astfel, executarea obligației respective se propune să fie atribuită administratorului de server, întrucât capacitatea tehnică de a realiza a unei astfel de blocări aparține acestora.

3. Se recomandă revizuirea conceptuală a normei de la art. 8 alin. (7), deoarece din redacția actuală se deduce că ar putea fi dispusă blocarea unui sistem informațional chiar dacă materialele au fost plasate fără știrea administratorului sistemului, dar cu ștergerea imediată a acestora sau cu blocarea accesului la ele, la solicitarea Serviciului de Informații și Securitate. Totodată, se propune revizuirea în sensul indicării exacte a cazurilor în care poate fi dispusă blocarea accesului la sistemul informațional pe o perioadă de pînă la un an și în care ar fi inacceptabilă blocarea definitivă a accesului pentru plasarea a doar două materiale cu caracter extremist.

4. La art. 8 alin. (9) se recomandă revizuirea instituțiilor în competența cărora se atribuie elaborarea regulamentului privind procedura tehnică de blocare a accesului la materialul cu caracter extremist sau la un sistem informațional. Respectiv, avînd în vedere statutul diferit al instituțiilor ce urmează a fi implicate în procesul de implementare a prevederilor respective, se propune ca elaborarea regulamentului indicat să fie pusă în competența Guvernului.

IV. Proiectul, de asemenea, urmează a fi revizuit în vederea excluderii erorilor de ordin tehnico-legislativ, printre care:

a) în tot cuprinsul proiectului, expresia „se introduce un articol nou care devine art. ...” urmează a fi substituită prin expresia „se completează cu art...”, deoarece articolul nou, care încă nu există într-un text de lege, nu poate „să devină” un anumit articol, dar se include în text acordîndu-i-se un anumit număr de ordine;

b) din sancțiunea de la art. 340¹ alin. (2) urmează a fi excluse cuvintele „sau” și „, în ambele cazuri”, întrucît acestea nu se încadrează logic în structura acesteia. Ambele expresii presupun existența a două sancțiuni principale

alternative, fapt care nu corespunde cu redacția sancțiunii, care indică în calitate de sancțiune principală doar pedeapsa închisorii;

c) la art. 341 alin. (1), propunem examinarea suplimentară a plasării textului „și/sau difuzarea prin diferite forme, în acest scop, de materiale cu asemenea chemări,” – fie continuarea textului indicat la lit. b), fie ca o literă separată – lit. c).

În cazul în care textul va fi plasat ca literă separată, este necesar de exclus expresia „și/sau”, deoarece nu se încadrează organic în calitate de continuare a părții introductive a dispoziției „Chemările publice îndreptate spre:”;

d) tot cuprinsul textului urmează a fi revizuit în scopul excluderii greșelilor gramaticale.